

Koninklijke familie
neemt in rust
afscheid van Friso

VANDAAG 3

EUROPEAN NEWSPAPER OF THE YEAR

WWW.TROUW.NL | 71STE JAARGANG NR 21097 | E-MAIL VIA WWW.TROUW.NL/SERVICE | POSTBUS 859 1000 AW AMSTERDAM | REDACTIE 020-562 9444 | KLANTENSERVICE 088-056 1588 | BEZORGING 088-056 1599

Zilver bij verspringen voor Gaisah

Net Nederlander, nu
al medaille op WK
SPORT 18/19



Reizen naar Egypte sterk afgeraden

Nederland scherpt reisadvies aan, onlusten houden aan **VANDAAG 4/5**
Hoe brengt de Egyptische tv het geweld in beeld? **DE VERDIEPING**



Palestina en Israël zijn één

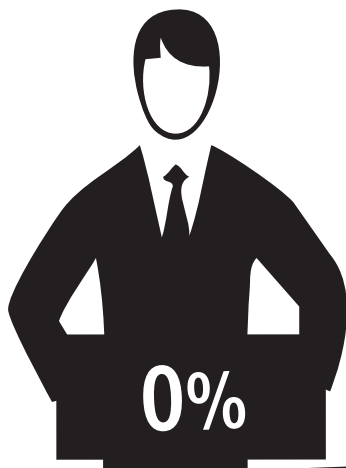
Interview met
Diana Battu
ZOMERTIJD



Btw-fraude EU onbeheersbaar

Europese regelgeving is volgens jurist zo lek als een mandje. Jaarlijks wordt ongeveer 100 miljard aan btw 'vermist'.

Hoe werkt carrouselfraude



- 1 A verkoopt vanuit Duitsland tablet-computers aan B in Nederland. B hoeft geen btw te betalen.
- 2 B verkoopt spullen door aan C, ook in Nederland, en steekt btw in eigen zak
- 3 C krijgt betaalde btw terug van Belastingdienst en verkoopt spullen terug aan A, btw-vrij.
De carrousel begint opnieuw. Na een paar rondjes verdwijnt B, met alle gestolen btw.

Christoph Schmidt BRUSSEL

De nieuwe maatregelen van de Europese Unie tegen btw-fraude laten de kern van het probleem ongemoeid. De fraude zal blijven voortbestaan zolang de lidstaten niet in staat zijn een gemeenschappelijk btw-stelsel op te tuigen.

Ook bij de huidige bestrijding zitten de landen nog lang niet op één lijn, waardoor Europese belastingbetalers elk jaar weer tientallen miljarden euro's aan btw in de zakken van criminelen zien verdwijnen.

"De Europese regelgeving is zo lek als een mandje. Dat is ideaal voor fraudeurs", zegt de Amsterdamse jurist en hoogleraar Redmar Wolf, die in 2010 promoveerde op btw-fraude. Btw-fraude, vooral de zogeheten carrouselfraude, is een van de grootste hoofdpijndossiers van de EU. De misstand veroorzaakt echter veel minder beroering in de samenleving dan kwesties als bonussen voor staatsbankiers en de recente Bulgaarse zorgtoeslag-fraude in Nederland.

Harde cijfers ontbreken, maar volgens ruwe schattingen wordt er per jaar om en nabij de 100 miljard euro aan btw 'vermist' in de EU. De meeste fraudeurs zijn al gevloden als hun diefstal wordt opgemerkt.

Vorige maand presenteerde Brussel een nieuwe Europese maatregel, waarbij lidstaten sneller kunnen optreden als ze zien dat fraudeurs in

een nieuwe markt opduiken. "Een aanfluiting van formaat", noemt Wolf dit zogeheten 'snelle-reactiemechanisme'. Volgens hem kunnen fraudeurs ook straks nog steeds makkelijk overschakelen op nieuwe producten of diensten voor hun btw-fraude zonder dat ze gepakt worden. "Gas en andere vormen van energie worden wel genoemd, of belminuten. Het stelsel deugt niet. Zo lang je btw-vrije invoer hebt uit een ander EU-land, en vervolgens binnenlandse handel met btw, kun je altijd fraude plegen."

Het Nederlandse ministerie van financiën is echter wel positief over de nieuwe EU-richtlijn. "Die biedt lidstaten de mogelijkheid snel in te spelen op geconstateerde omvangrijke btw-fraude, zonder daarvoor de uitkomst van de tijdrovende procedure in Brussel te moeten afwachten", aldus het ministerie in een reactie.

De btw-fraude is in Nederland overigens redelijk onder controle, mede doordat er bij de Belastingdienst 88 arbeidsplaatsen zijn vrijgemaakt voor de bestrijding ervan. Het jaarlijkse fraudebedrag daalde van ruim 100 miljoen euro in de periode 2003-2007 naar enkele tientallen miljoenen in de afgelopen jaren.

De Belastingdienst zag vorig jaar hoe snel fraudeurs in een andere markt kunnen opduiken. "Na 1 juni 2012 is een verschuiving van de btw-fraude van mobiele telefoons naar tablets geconstateerd", laat Financiën weten. Op die datum werd een maat-

regel van kracht die btw-fraude met mobieltjes nagenoeg onmogelijk maakte, maar tablet-computers bleven vogelvrij. Sinds 1 april van dit jaar neemt de fiscus ook deze productcategorie in de maatregel mee, evenals spelcomputers en laptops.

Enkele jaren geleden stortten criminelen zich massaal op de elektronische handel in CO₂-emissierechten. Daar werd zoveel btw gestolen - Eu-

ropol noemde een bedrag van vijf miljard euro in anderhalf jaar tijd - dat experts spreken van de 'misdaad van de eeuw'.

De meeste EU-landen hebben inmiddels maatregelen genomen, maar in onder meer Italië en Bulgarije is deze vorm van fraude nog steeds mogelijk, zegt Wolf.

DE VERDIEPING
De carrousel van het btw-bedrog

advertentie

3-/4-daagse autovakantie Duitsland

TEUTOBURGERWALD

INCLUSIEF

- ✓ verblijf in een 4-sterren hotel
- ✓ ontbijtbuffet
- ✓ welkomstdiner
- ✓ welkomstdrankje

3 dagen vanaf **69**

Hotel is beoordeeld met een 8+

Welkom in het Teutoburgerwald! Hier kunt u **mooie wandelingen** maken over de bergkam met **unieke rotsformaties**. Tip: wandel over de Hermannsweg! Ontdek daarnaast het **levendige oude centrum** van Paderborn met talrijke bezienswaardigheden. **Boek nu en geniet!**

WELCOME HOTEL PADERBORN****
Dit moderne 4-sterren hotel ligt op loopafstand van het centrum van Paderborn. Met o.a. restaurant en **wellnessfaciliteiten**.
Aankomstdata: van 31/8 t/m 20/12
Zie www.kras.nl/50012

KRAS.NL
waarom zou je meer betalen

BOEK ONLINE of bel 0900-9697 15 cpm
Prijzen zijn p.p., tenzij anders vermeld. Prijzen zijn exclusief reserveringskosten en Calamiteitenfonds.



Staatsgeld dat nimmer de schatkist bereikt

Btw-fraude wordt wel de grootste zwendel ooit genoemd. Fraudebestrijders vechten er al jaren tegen en boeken incidentele succesjes, maar leggen zich er tegelijk bij neer dat het misbruik nog jaren door zal gaan.

TEKST **Christoph Schmidt, Brussel**

Brave, belasting betalende burgers hebben de afgelopen jaren genoeg redenen gehad om zich op te winden: over falende banken die met hun centen zijn gered, multinationals die belasting ontwijken, Oost-Europese criminelen die de Nederlandse fiscus tillen met valse aanvragen voor zorgtoeslag.

Over btw-fraude heeft niemand het. Terwijl de omvang ervan al die andere wantoestanden in de schaduw stelt.

Wat was btw ook alweer? De belasting op toegevoegde waarde is een heffing op elke transactie van goederen of diensten. In elke schakel van de handelsketen wordt btw geheven, van grondstof tot eindproduct. Maar in alle schakels krijgen fabrikanten en handelaren de belasting die ze aan hun toeleverancier hebben betaald terug van de fiscus. De btw-rekening ligt bij de eindgebruiker, de consument.

Btw-fraude wordt mogelijk gemaakt door een fundamentele onvolkomenheid in de Europese gemeenschappelijke markt. Goederen en personen behoren sinds 1993 vrijelijk van het ene naar het andere land te kunnen gaan. Maar de lidstaten werden het destijds niet eens over een bijbehorend gemeenschappelijk btw-stelsel, onder meer omdat ze daarmee hun fiscale soevereiniteit zouden moeten prijsgeven.

Compromis: alle transacties van het ene naar het andere EU-land werden vrijgesteld van btw. Daarnaast bleef elk land zijn eigen btw heffen op binnenlandse transacties. Die constructie zette de deur wagenwijd open voor fraude.

De populairste vorm van btw-fraude is de carousel-fraude (zie illustratie), waarbij de fraudeur – ook wel ‘ploffer’ genoemd – misbruik maakt van de combinatie van de btw-vrije invoer uit een ander EU-land en de btw-heffing bij doorverkoop in eigen land.

“Probleem is dat de Europese regelgeving niet goed is geharmoniseerd; die is zo lek als een mandje. Voor fraudeurs is dat ideaal”, zegt Redmar Wolf, jurist bij het internationale advocatenkantoor Baker & McKenzie en hoogleraar indirecte belastingen aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Wolf promoveerde in 2010 op het onderwerp carousel-fraude.

In goed vertrouwen

Deze vorm van bedrog is ronduit vernederend voor belastingdiensten. Want het gaat hier niet om geld dat ze niet krijgen, zoals bij belastingontwijking, maar om bedragen die ze in goed vertrouwen aan de ene ondernemer uitbetalen terwijl de btw-inkomsten van de bijbehorende leverancier nimmer de schatkist bereiken. Geld, bijeengebracht door bonafide bedrijven en burgers die aan de kassa braaf hun 6 of 21 procent btw betalen, stroomt dus gewoon door de voordeur weer naar buiten.

De carouselletjes gaan het snelst en leveren het meeste op met kostbare, populaire spullen, zoals smartphones en tablets. Tegen de tijd dat de fiscus onraad ruikt, zijn de frauderende bedrijven opgedoekt, met de achterovergedrukte btw in hun rolkoffer. Elders zetten de ploffers de volgende constructie op.

Harde cijfers zijn er niet, zoals zo vaak bij

fraude. De enige serieuze poging om het fraudebedrag op EU-niveau te achterhalen, stamt uit 2009. De onderzoekers keken daarbij naar het verschil tussen de btw die een land op basis van het gemeten economische verkeer zou moeten binnenkrijgen, en het daadwerkelijk geïnde bedrag.

Daar kwamen voor de hele EU schrikbarende ‘btw-gaten’ uit die stegen van 90,9 miljard euro in 2000 naar 113,3 miljard euro in 2005. De laatst bekende schatting, over 2006, bedraagt 106,7 miljard. Hoewel dit cijfer nog steeds een slag in de lucht is, en ook andere oorzaken van gemiste inkomsten dan alleen fraude weergeeft, vermoedt Wolf dat het grootste deel van dit btw-gat door carousel-fraude komt.

Van zo’n bedrag kun je zeker tien Cyprussen redden. Of, in één klap, bijna half Griekenland. Elk jaar weer.

‘Probleem is dat de Europese regelgeving zo lek is als een mandje. Voor fraudeurs is dat ideaal.’

Zelfs als het werkelijke fraudecijfer maar een fractie is van die ruim 100 miljard, dan nog luidt de conclusie dat verreweg de meeste fraudeurs nooit worden gepakt.

“Je hebt kleine fraudeurs, die voor een paar ton opstrijken”, zegt Wolf. “Dan heb je de professionele criminele organisaties, met honderden vennootschappen in verschillende landen. En dan heb je nog vele tinten grijs: de meelopers.”

Dat zijn doorgaans de afnemers van de ploffers. Zij zitten ofwel in het complot, ofwel hebben hun vermoedens, of zijn zich van geen kwaad bewust. Soms weigert de belastingdienst om deze bedrijven de teruggeclaimde btw uit te betalen.

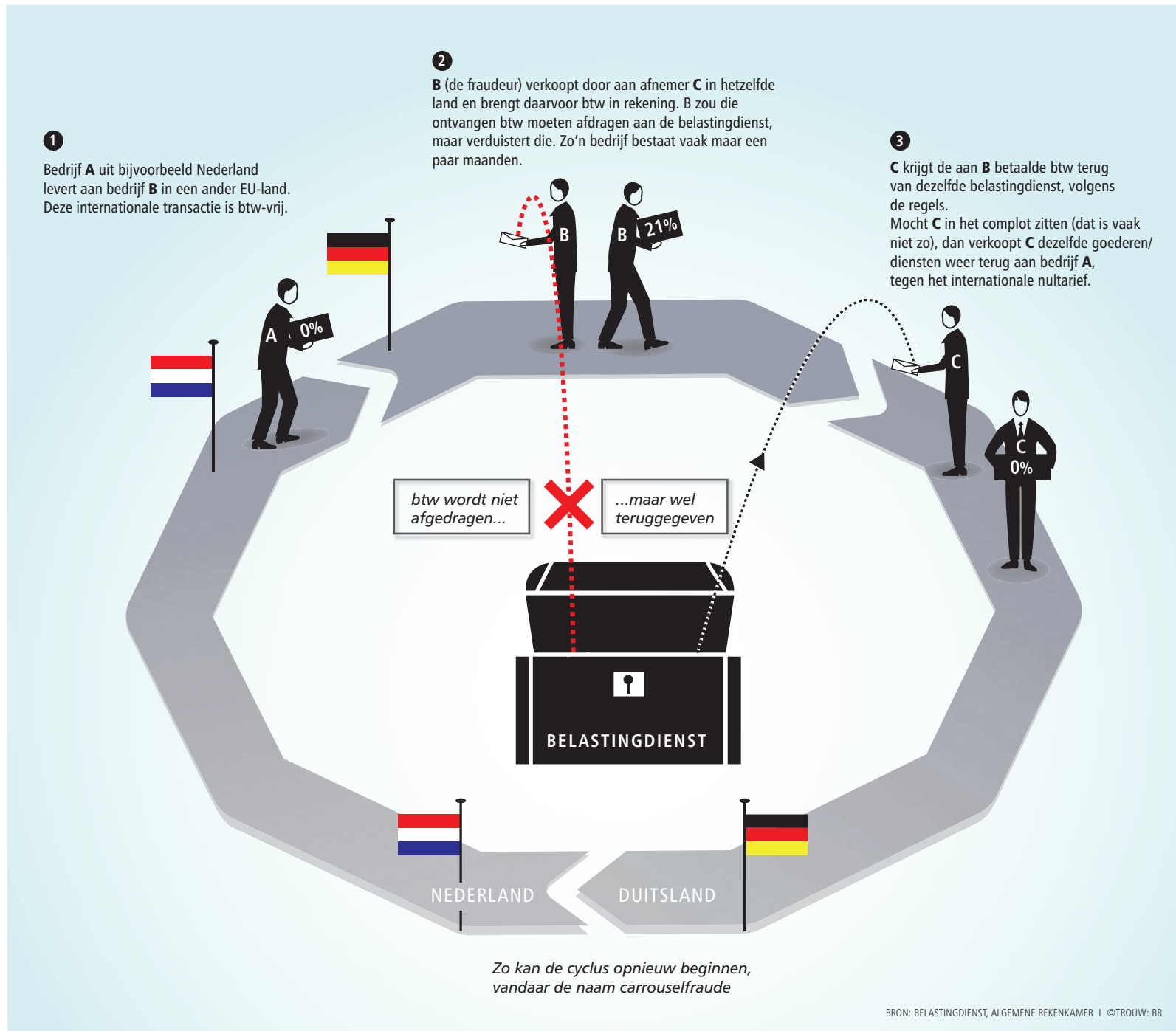
“Voor bonafide bedrijven is btw-fraude een nachtmerrie”, zegt Wolf. “Bovendien wordt de markt verstoord, want de fraudeurs kunnen de goederen ver onder de marktprijs doorverkoopen.”

Ze weten immers dat ze zo’n 20 procent van die inclusief-btw-prijs straks achterover gaan drukken.

Spraakmakend is de carousel die een aantal jaren geleden via Doebai liep. Daar werden onder meer telefoons en computerchips verscheept naar Nederland, waar de spullen werden doorgestuurd naar de fraudeur in Groot-Brittannië. Na een binnenlandse doorverkoop gingen de goederen ongeopend terug naar Doebai. Daar begon het spel weer van voren af aan. De zaak kwam aan het licht toen douanebeambten steeds weer dezelfde dozen zagen langskomen.

Van zo'n bedrag kun je zeker tien Cyprussen redden. Of, in één klap, bijna half Griekenland.

Hoe werkt de btw-fraudecarroussel?



Fraude in Nederland onder controle

In Nederland is btw-fraude onder controle en daalt het jaarlijkse fraudebedrag gestaag. Over de jaren 2003-2007 bedroeg de totale btw-fraude nog gemiddeld 131 miljoen per jaar, aldus een schatting van de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (Fiod). Tussen 2008 en 2011 was dat al teruggebracht naar gemiddeld 39 miljoen per jaar. Dat komt mede door de verhoogde inzet van de opsporing: in 2009 waren er nog 50 voltijds arbeidsplaatsen bij de Belastingdienst geheel gewijd aan btw-fraude, inmiddels zijn dat er 88. Het equivalent van een middelgroot bedrijf houdt zich dus dagelijks - 'van onze belastingcenten' - zal de brave burger brommen - bezig met bestrijding van btw-fraude. Mochten er opeens nieuwe populaire producten als fraudegevoelig opduiken, dan waarschuwt de Belastingdienst de betrokken sector meteen voor verdachte aanbieders. Zo werd de metaal- en elektrobranche vorig jaar november gewezen op btw-fraude met koperen kathoden. "Je kunt makkelijk stellen dat Nederland voorop loopt in de bestrijding", zegt de Amsterdamse jurist Redmar Wolf, gepromoveerd op btw-fraude. "In andere landen is de situatie zorgelijker."

Veel EU-landen hebben maatregelen genomen, onder meer door de btw-plicht voor dit soort producten te verleggen naar de afnemer. Die betaalt de btw dan niet meer aan de frauderende leverancier, maar rechtstreeks aan de fiscus. Daardoor is carrouselfraude niet meer mogelijk.

Maar de ploffers vonden een schitterend nieuw doelwit: emissierechten, de verhandelbare rechten op schadelijke uitstoot van broeikasgassen.

Neptransporten

Cynischer kan het niet. Met hun ronddraaiende neptransporten hadden ze al de nodige CO₂-uitstoot veroorzaakt, even zinloos als onbekend in omvang (bij de Doebai-carroussel ging het naar verluidt om twee vliegtuigladingen vol). Nu draaiden de ploffers het milieu op een nog ludiekere wijze een loer. In anderhalf jaar tijd zou met de handel in emissierechten zo'n 5 miljard euro aan btw zijn gestolen, zo schatte Europol, het samenwerkingsverband van de politie in de EU, in december 2009.

Emissierechten zijn bedoeld om de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen af te remmen. Landen of bedrijven die meer uitstoten dan hun quotum, moeten emissierechten kopen van partijen die minder uitstoten. Het systeem dient als negatieve prikkel voor schadelijke uitstoot.

Omdat de Europese btw-regels voor de doorgaans elektronische handel in emissierechten dezelfde zijn als voor normale goederen, bleek de positieve prikkel voor fraudeurs nog on-

weerstaanbaarder. Snel geld verdienen, zonder transportdriehoekjes of vervalste papieren.

De fraude werd in 2009 in Nederland ontdekt, toen een bedrijf onraad rook bij ongebruikelijke transacties van een Franse afnemer.

Volgens Europol was in bepaalde landen op zeker moment 90 procent van de gehele handel in emissierechten in handen van btw-fraudeurs. Experts spreken wel van de 'misdad van de eeuw'. De markt werd dusdanig verstoord, dat de inmiddels niet meer bestaande Franse handelsbeurs Bluenext in 2009 werd stilgelegd. Die werd een paar dagen later hervat nadat Frankrijk de btw op emissierechten met een noodwet had afgeschaft.

De meeste EU-landen hanteren inmiddels een verlegging of een nultarief. Maar zo lang ze het niet allemaal doen, heeft de maatregel, gezien vanuit de EU als geheel, geen zin, legt Wolf uit. "In Italië en Bulgarije werkt de btw-truc met de emissierechten nog steeds. Dan kun je erop wachten dat er gefraudeerd wordt."

Jurist en hoogleraar Wolf twijfelt er niet aan of fraudeurs zullen weer iets nieuws verzinnen zodra hun de emissierechten-truc definitief uit handen wordt geslagen. "Gas en andere vormen van energie worden genoemd. Belminuten ook."

Ook de speurders van Europol kijken er niet van op dat de ploffers steeds weer iets nieuws bedenken. "Zorgen zijn er nog steeds over energie, milieucertificaten en de metaalsector, waar koperen kathoden in zwang zijn bij fraudeurs", aldus een recent Europol-document. "Bovendien kampen vooral lidstaten in Cen-

In anderhalf jaar tijd zou met de handel in emissierechten zo'n 5 miljard euro aan btw zijn gestolen

traal- en Oost-Europa met grootscheepse fraude met tal van goederen, van etenswaren tot olieproducten."

Wolf kan er kort over zijn. "Het stelsel deugt niet. Zo lang je btw-vrije invoer hebt, en vervolgens lokale handel met btw, kun je altijd fraude plegen."

De oplossing lijkt simpel: als de Europese Unie een gemeenschappelijk btw-beleid hanteert, zoals dat bij een gemeenschappelijke markt hoort, zijn we klaar en kunnen we met die teruggewonnen miljarden de crisis te lijf. Maar zo gaat dat niet. "Het systeem moet fundamenteel worden aangepast, en dat is bijna onmogelijk vanwege de vereiste unanimiteit", zegt Wolf. Er hoeft immers maar één van de 28 Europese lidstaten 'nee' te zeggen tegen zo'n harmonisatie en het hele feest gaat niet door.

Na het gebruikelijke tijdrovende Brusselse besluitvormingsproces heeft de Europese Unie vorige maand definitief besloten tot een 'snelle-reactie-mechanisme'. Dat 'snelle' komt neer op verkorting van de procedure waarmee lidstaten toestemming aan Brussel moeten vragen voor een tijdelijke btw-verlegging bij verdachte producten.

"Een aanfluiting van formaat' en 'symboolpolitiek', zo schetst Wolf deze maatregel. "De doorlooptijd is verkort, maar het moet nog steeds via Brussel. Alsof ze zeggen: als er brand uitbreekt, gaan we sneller blussen."

De meest pragmatische oplossing van btw-fraude is volgens Wolf de koppeling tussen de btw-afdracht door de leverancier en de btw-teruggave aan de afnemer. Pas als het geld bij de fiscus binnen is, mag het aan de andere kant naar buiten.

In het verleden verhinderden technische beperkingen zo'n logische koppeling. Inmiddels is de techniek er wel, maar zijn er andere hindernissen: voor de technische aanpassingen moeten belastingdiensten fiks investeren. Weinig EU-regeringen die dat boven aan hun lijstje hebben staan.

"Europa loopt hier tegen zijn grenzen op", zegt Wolf. "Het is ook een machtsstrijd tussen de Europese Raad en de Commissie. Resultaat is een halfbakken regeling. Ze zeggen: als je goed je best doet, mag je verleggen. Terwijl ze moeten zeggen: je móet verleggen. Want als één land niet meedoet, heeft het geen zin. Zoiets is niet te verantwoorden naar de belastingplichtigen."